

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ- ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑ (29 ΜΑΪ. – 3 ΙΟΥΝ. 2026)

Το Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Αγίας Παρασκευής Αττικής σε συνεργασία με το τουριστικό γραφείο "Kalidoni Travel" πραγματοποίησε στις 29-5-2026 εξαήμερη εκδρομή στη Ν. Ιταλία, με συμμετοχή πολύ σημαντικού αριθμού των μελών μας, στις περιοχές όπου οι αρχαίοι μας πρόγονοι ίδρυσαν αποικίες. Ως γνήσιοι απόγονοι του Ομηρικού Οδυσσέα οι Έλληνες ταξίδευαν "κατ' εμπορίαν και θεωρίαν". Είναι γνωστό ότι η ιστορία της Μεσογείου είναι ιστορία των μετακινήσεων. Κατά τον 8^ο π.Χ. αιώνα οι μητροπόλεις αρκετών ελληνικών πόλεων-κρατών της κυρίως Ελλάδας ίδρυσαν αποικίες σε πολλές περιοχές του τότε γνωστού κόσμου, μεταξύ των οποίων ήταν και οι πόλεις στην ευρύτερη περιοχή της Ν. Ιταλίας, η αποκαλούμενη Magna Graecia.

Οι άποικοι έφεραν στη νέα τους πατρίδα τη γλώσσα και την τέχνη τους. Με αυτόν τον τρόπο άρχισε να αναπτύσσεται και η Μεγάλη Ελλάδα, με τα διάφορα ελληνικά κέντρα να έχουν διασπαρεί στους δύο βραχίονες της λεγόμενης Ιταλικής μπότας, στη μύτη (την αποκαλούμενη Καλαβρία) και στο τακούι (τη λεγόμενη Απουλία (Puglia)). Το Πανεπιστήμιό μας επισκέφθηκε τα χωριά του Σαλέντο (Salento), το οποίο ανήκει διοικητικά στην περιφέρεια της Απουλίας, περιλαμβάνοντας τις επαρχίες Λέτσε, Μπρίντζι και Τάραντα. Στην καρδιά του Σαλέντο βρίσκεται η Graecia Salentina, περιοχή με 11 χωριά (Στερνατία, Καλημέρα, Μαρτινιάνο κλπ.), όπου ομιλείτο το γλωσσικό ιδίωμα Γκρίκο (Griko), με επιβιώσεις έως και σήμερα. Η Γκρίκο είναι ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα, ένας συνδυασμός αρχαίας ελληνικής (δωρικής διαλέκτου με κάποιες ομηρικές λέξεις), βυζαντινής και στοιχείων Ν.Ιταλικής. Την Γκρίκο ο κ. Μπαμπινιώτης τη χαρακτηρίζει ως Κατωιταλική διάλεκτο.

ΤΟ SASSI της ΜΑΤΕΡΑ

Η πρώτη μας επίσκεψη ήταν η πόλη της Ματέρα, σε υψόμετρο 400 μέτρων, μια υπόσκαφη πολιτεία, με σπίτια σκαμμένα μέσα σε ασβεστολιθικούς λόφους (αποκαλούμενη και Καππαδοκία της Ιταλίας), η οποία εκατοικείτο από την παλαιολιθική περίοδο και θεωρείται από τις παλαιότερες πόλεις του κόσμου. Η πόλη κατακτήθηκε από διάφορους εχθρούς. Την περίοδο της Ισπανικής κυριαρχίας οι εξαθλιωμένοι κάτοικοι έμεναν μέσα στα τρωγλοδυτικά "σπίτια" που τα είχαν για κατοικίες. Το 1970 το Sassi (=Πέτρα) εκκενώθηκε και οι 20.000 περίπου κάτοικοι μεταφέρθηκαν σε σύγχρονες κατοικίες. Από το 1980 η πόλη αναστηλώθηκε. Η άλλοτε "ντροπή του νότου" έγινε σήμερα μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς, προστατευόμενο από την ΟΥΝΕΣΚΟ.

Με τους ενημερωμένους συνοδούς-ξεναγούς μας, κ. Δημήτρη Ζεϊμπέκη και κ. Μαρία Μπόκα, στα δύο πούλμαν που χρησιμοποιήσαμε, ξεκινήσαμε την ξενάγησή μας από την κεντρική πλατεία piazza Vittorio Veneto το σημείο όπου υπήρχε μία γιγαντιαία δεξαμενή νερού, χωρητικότητας 5.000 λίτρων, η Palombaro lungo. Η δεξαμενή αυτή όταν ανακαλύφθηκε ενίσχυσε την άποψη των ιστορικών ότι, πριν την παρακμή της πόλης, υπήρχε εδώ μια εξελιγμένη Κοινότητα με πρωτοποριακό για την εποχή υπόγειο σύστημα συλλογής βρόχινου νερού, που επινόησαν οι άνθρωποι της περιοχής, φιλτράροντας μάλιστα το νερό με χέλια, που τρέφονταν με τα βακτήριά του. Οι οικονομικές δυσκολίες και η ανάγκη ανέπτυξε στους κατοίκους ένα ισχυρό αίσθημα κοινότητας και αμοιβαίας αλληλοβοήθειας, δείγμα του οποίου ήταν η Αυγουστιάτικη τελετή της Crapiata, κατά την οποία οι κάτοικοι μαγείρευαν ανάμεικτα τα όσπρια που περίσσευαν σε κάθε οικογένεια. Πεζοπορώντας περάσαμε έξω από τον καθολικό ναό του Αγ. Φραγκίσκου της Ασίζης, η πρόσοψη του οποίου φέρει έναν επιβλητικό μπαρόκ διάκοσμο (18ου μ.Χ. αι.), είδαμε επίσης και άλλον ναό, από τους πολλούς της ΜΑΤΕΡΑ, οι οποίοι θεωρούνταν από τους κατοίκους ως ΚΑΘΑΡΤΗΡΙΑ των αμαρτιών τους. Συνεχίζοντας την περιήγησή μας παρατηρήσαμε να απεικονίζεται εξωτερικά, πίσω από την κεφαλή των αγαλμάτων της Παναγίας ή των αγίων, κοχύλι, το οποίο, εδώ στον Ιταλικό νότο, που οι άνθρωποι καθορίζονται από τη θάλασσα, συμβολίζει την ενότητα της θάλασσας με τη στεριά ή δηλώνει ότι ο συγκεκριμένος ναός είναι προσκύνημα. Ακολουθώντας τους ξεναγούς μας περάσαμε έξω από το Παλάτσο (=παλάτι) Λανφράνκι (Palazzo Lanfranki), που ίδρυσε επίσκοπος με το ίδιο όνομα και υπήρξε η πρώτη θεολογική σχολή της περιοχής. Πρωτότυπο ήταν και το σύστημα εξαερισμού στο Sassi, που το αποτελούσε μερικό σύνολο σπών σε κυκλικό σχήμα. Στο τέλος αυτού του δρόμου είδαμε και το φαράγγι Γκραβίνα (gravis= τραχύς, σκληρός), με έναν μικρής υδάτινης ποσότητας ποταμό, τον Γκραβίνα. Ανατολικότερα, στις κυψελοειδείς σπηλιές του άλλου βραχώδους ποδιού, όπως ιστορείται, βρήκαν καταφύγιο πάρα πολλοί μοναχοί από το Βυζάντιο, κυνηγημένοι κατά την περίοδο της εικονομαχίας. Μετά την περιήγησή μας αυτή αφήσαμε την Ματέρα, γεμάτοι εικόνες μιας άλλης εποχής και με τη σκέψη ότι οι άνθρωποι έχουν την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα να επιβιώνουν σε πολύ δύσκολες συνθήκες. Από εκεί κατευθυνθήκαμε στο Μπάρι.

ΜΠΑΡΙ

Ανήκει και αυτό στην Απουλία, με λιμάνι στην Αδριατική θάλασσα, το δεύτερο σπουδαιότερο εμπορικό κέντρο μετά τη Νάπολη. Είναι η πόλη του Αγ. Νικολάου, ενός μεσαιωνικού Ρωμαιοκαθολικού Χριστιανικού ναού, που βρίσκεται μέσα στο

Νορμανδικό κάστρο της πόλης, το Καστέλο Σβέβο (Σουηβικό) και περιβάλλει την παλιά πόλη. Ο ναός αυτός, η Βασιλική του Αγ. Νικολάου, ιδρύθηκε το 1087 για να διαφυλάξει τα λείψανα του Αγίου, τα οποία μετέφεραν έξι Ιταλοί ναυτικοί από τα Μύρα της Λυκίας. Σήμερα τα λείψανα βρίσκονται στην κρύπτη, κάτω από την Αγ. Τράπεζα. Ο ναός, γνωστός ως ο Αγ. Νικόλαος του Μπάρι, έγινε σημαντικότερο προσκύνημα, με μεγάλη θρησκευτική σημασία για όλους τους χριστιανούς της Ευρώπης και των δύο χριστιανικών δογμάτων. Μετά το Μπάρι επόμενος προορισμός μας ήταν αρχικά η Καλημέρα.

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

Το πρωί της 31-5-2026 αναχωρήσαμε για το χωριό Καλημέρα, ένα από τα χωριά της GRAECIA SALENTINA. Στο μέρος αυτό επιβιώνει η ελληνική πολιτιστική παράδοση εδώ και 2.500 χρόνια και συνυπάρχει με την ιταλική κληρονομιά. Επί βυζαντινής κυριαρχίας ενισχύθηκε εδώ η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός και παράδοση. Το χωριό εξακολουθεί να διατηρεί την ελληνική επιρροή στη γλώσσα Γκρίκο και στην παράδοση.

Με την ομάδα μας επισκεφθήκαμε το πάρκο της πόλης, μέσα στο οποίο υπάρχει τοποθετημένη πέτρινη ταφική στήλη του 4ου π.Χ. αιώνα, δώρο του Δήμου Αθηναίων, που φέρει στο γκραικάνικο ιδίωμα την επιγραφή: "zeni su' en ise ettu' sti Kalimera" (Τσένη σου 'εν είσαι ετού στη Καλημέρα) "Ξένη εσύ δεν είσαι εδώ στην Καλημέρα". Μετά την Καλημέρα και κατά το μεσημέρι επισκεφθήκαμε το άλλο όμορφο χωριό του Σαλέντο, το Κοριλιάνο.

ΚΟΡΙΛΙΑΝΟ

Το Κοριλιάνο υπήρξε στην αρχαιότητα κόσμημα της Magna Graecia, με μεγάλη πολιτιστική ανάπτυξη. Στο χωριό ομιλείται και σήμερα το γκρεκάνικο ιδίωμα από περιορισμένο αριθμό ανθρώπων. Εδώ τα αξιοθέατα αντανakλούν τη μεσαιωνική και αναγεννησιακή ιστορία της πόλης. Το πρώτο που αντικρίσαμε ήταν ο Μητροπολιτικός Ναός του Αγ. Νικολάου, πολιούχου της πόλεως, ο οποίος διαθέτει στο εσωτερικό του περίτεχνο μωσαϊκό δάπεδο, στο οποίο διακλαδίζεται το δέντρο της ζωής. Το άλλο αξιοθέατο ήταν το επιβλητικό κάστρο των Μόντι του 16ου αι.. Αξιοπρόσεκτη είναι η μπαρόκ πρόσοψή του (17ος αι.). Είδαμε επίσης την αψίδα Λουκέτι, μία μεσαιωνική πύλη. Μετά το Κοριλιάνο επισκεφθήκαμε, τη Στερνατία.

ΣΤΕΡΝΑΤΙΑ Ή ΧΩΡΑ/CHORA

Η Στερνατία, μέρος της Μεγάλης Ελλάδας, πήρε το όνομά της, σύμφωνα με νεότερες έρευνες, από τις πολλές στέρνες. Στο χωριό μας υποδέχτηκε ο πρόεδρος του Ελληνόφωνου συλλόγου κ.Giorgio Filieri, ιστορικός και ερευνητής, τον οποίο ακολουθήσαμε στην πρώτη μας επίσκεψη στο ναό του Αγίου Γεωργίου, του πολιούχου της πόλης, όπου εκτός από τις πληροφορίες για το ναό μας μίλησε και για τις προσπάθειες των ανθρώπων του συλλόγου να διατηρηθεί το γλωσσικό ιδίωμα Grico. Μετά και από την επίσκεψή μας σε ένα υπόγειο ελαιοτριβείο -Μουσείο, κατευθυνθήκαμε στα γραφεία του συλλόγου, εκεί όπου μας υποδέχθηκε όλη η οικογένεια Filieri, με την Ελληνίδα σύζυγο και ένα άλλο μέλος του συλλόγου. Η αίθουσα είχε χρώμα Ελληνικό, με ελληνικές επιγραφές αναρτημένες σε πίνακα. Την

εκδήλωση άνοιξε η χαριτωμένη μεγαλύτερη κόρη του κ. Filieri, Μαρία-Κλέλια, με ένα τραγούδι υποδοχής στα ελληνικά και καταχειροκροτήθηκε από όλους μας. Ο πρόεδρος στη συνέχεια, αφού μας μίλησε για τη ζωή των γονιών του και την απασχόλησή τους με την καλλιέργεια της ελιάς, το λάδι της οποίας εξαγόταν και προοριζόταν για φωτισμό, ανέφερε ότι οι νέοι σήμερα λόγω του εξηλεκτρισμού και της ασθένειας των ελαιοδένδρων, αναγκάζονται να μεταναστεύουν, με επίπτωση στη γλώσσα γκρίκο. Ακολούθησε μουσική από τον ίδιο με την κιθάρα του, συνοδευόμενο από τη μεγαλύτερη κόρη. Τέλος και οι δυο κορασίδες του, η Μαρία -Κλέλια και η μικρούλα Αντονέλα μας χόρευαν στο ρυθμό της ταραντέλας. Παίρνοντας το λόγο στη συνέχεια η πρόεδρος των φοιτητών κ. Δημουλή, αφού έδωσε τα εύσημα στον αγαπητό Γιώργο, όπως τον αποκάλεσε, για τον αγώνα του να διατηρηθεί η Ελληνική γλώσσα ζωντανή, πρόσφερε, εκ μέρους του πανεπιστημίου μας δώρα και ένα χρηματικό ποσό για τον σύλλογο, μέσα σε ένα κλίμα έντονης συναισθηματικής φόρτισης μέχρι δακρύων, ένθερμων εναγκαλισμών και ευχαριστιών από μέρους τους. Αποχαιρετήσαμε με συγκίνηση τους ανθρώπους αυτούς που φυλάσσουν Θερμοπύλες και αποχωρήσαμε για τον επόμενο προορισμό της ημέρας, το ΟΤΡΑΝΤΟ.

ΟΤΡΑΝΤΟ

Το Οτράντο, στο ανατολικότερο άκρο της Ιταλίας, συνδυάζει την ιστορία με τη θάλασσα και το Μεσογειακό φως. Η πόλη, ένα σταυροδρόμι πολιτισμών, υπήρξε ελληνική αποικία με το όνομα Υδρούντα, από το όνομα του ποταμού Υδρία. Αποτελέσε σημαντικό εμπορικό λιμάνι και κέντρο πολιτισμού για μεγάλη περίοδο, καθώς και γέφυρα σύνδεσης της Ανατολής και Δύσης. Η παλαιά πόλη είναι οχυρωμένη με το Αραγωνέζικο κάστρο. Σε κάθε γωνιά υπάρχουν απομεινάρια πολιτισμών που πέρασαν από εδώ, με έντονο το μεσαιωνικό τους χαρακτήρα. Η ομάδα μας, μαζί με τους ξεναγούς μας, επισκεφθήκαμε τον πιο σημαντικό ναό, "την Παναγία των μαρτύρων" (Santa Maria Annuziata). Η εκκλησία, ένα κόσμημα ρωμανικής αρχιτεκτονικής, αποτελεί τόπο θυσίας. Το 1480, που οι Οθωμανοί κατέλαβαν την πόλη, αποκεφάλισαν μπροστά στην Αγία τράπεζα τον Αρχιεπίσκοπο, πριόνισαν στη μέση τους αξιωματούχους και δολοφόνησαν τους ιερείς. 12.000 σφάχτηκαν συνολικά, με συγκλονιστικότερο τον αποκεφαλισμό των 813 μαρτύρων, οι οποίοι αρνήθηκαν να αλλαξοπιστήσουν. Με ρίγος αντικρίσαμε στο παρεκκλήσι, δεξιά από την Αγία Τράπεζα, τα κρανία των μαρτύρων μέσα σε γυάλινες προθήκες. Στο δάπεδο του ναού υπάρχει το μεγαλύτερο μωσαϊκό της Ευρώπης, του 12ου μ.Χ. αι., που απεικονίζει το δένδρο της Ζωής, με διακλαδώσεις που φέρουν πάνω βιβλικές, μυθολογικές και ιστορικές απεικονίσεις, μία εκ των οποίων είναι και αυτή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Κατά την αποχώρησή μας είδαμε στην προκυμαία του λιμανιού το σκουριασμένο κουφάρι του πλοίου που το...ναυάγησαν το 1997, μεταφέροντας εδώ Αλβανούς μετανάστες. Το πλοίο έχει μετατραπεί σε μουσείο από τον Έλληνα γλύπτη Κώστα Βαρώτσο. Την Τρίτη ημέρα της εκδρομής μας επισκεφθήκαμε την Καλλίπολη.

ΚΑΛΛΙΠΟΛΗ

Ο επόμενος προορισμός μας, την τρίτη ημέρα, ήταν η Καλλίπολη, η όμορφη πόλη (κάλλος +πόλη), όπως δηλώνει και το όνομά της. Η πόλη, σύμφωνα με τον μύθο, ιδρύθηκε από τον Ίδομενέα της Κρήτης, γιο του Δευκαλίωνα και εγγονό του βασιλιά Μίνωα. Κατά τη βυζαντινή περίοδο παρουσίασε οικονομική ανάπτυξη, με ισχυρό το

ελληνικό στοιχείο και την ελληνική γλώσσα. Τέλος, ο βασιλιάς των δύο Σικελιών κατασκεύασε το λιμάνι, το οποίο κατέστη το μεγαλύτερο κέντρο αγοράς φωτιστικού κυρίως, ελαιολάδου στη Μεσόγειο. Μέσα στην παλιά οχυρωμένη πόλη επισκεφθήκαμε τον καθεδρικό ναό της πόλης, τη Βασιλική της Αγίας Αγάθης (Basilica cattedrale di sant' Agata), του 17ου αι., η πρόσοψη της οποίας θεωρείται από τα αριστουργήματα της Μπαρόκ αρχιτεκτονικής. Η Αγία αυτή (3ος μ.Χ. αι.) αρνούμενη να αλλαξοπιστήσει, υπέστη το μαρτύριο της κοπής των μαστών της, γι' αυτό και θεωρείται η προστάτιδα των μαστών. Τα λείψανά της μεταφέρθηκαν στην Καλλίπολη και από τότε θεωρείται και η προστάτιδα της πόλης. Σήμερα, όπως μάθαμε, λειτουργεί κυρίως ως πινακοθήκη με αναρτημένους πολλούς πίνακες ζωγραφικής, μεταξύ αυτών και του Τιτσιάνο. Αφού εξερευνήσαμε την πόλη έξω από το κάστρο, ακολουθώντας περιφερειακά τον παραλιακό δρόμο, αποχωρήσαμε από την όμορφη παραθαλάσσια πόλη του Ιδομενέα και συνεχίσαμε την εκδρομή μας στη Santa Maria di Leuca.

SANTA MARIA DI LEUKA

Η Αγία Μαρία της Λεύκας είναι το νοτιότερο άκρο της χερσονήσου του Σαλέντο, το σημείο που συναντιέται η Αδριατική θάλασσα με το Ιόνιο πέλαγος. Εδώ είδαμε το Φάρο, που θεωρείται ο δεύτερος πιο σημαντικός φάρος της Ιταλίας μετά τη Γένοβα. Η Λεύκα ανέκαθεν γοήτευε τους ανθρώπους για το εκτυφλωτικό φως που αντανακλά ο ήλιος πάνω στους βράχους της και για τη θέση που βρίσκεται. Οι Έλληνες ναυτικοί γοητευμένοι από την ομορφιά της *santa Maria di Leuca*, καθώς την έβλεπαν από το πέλαγος λουσμένη από το φως του ήλιου, της έδωσαν το όνομα Λευκή-Λεύκα. Σύμφωνα με το θρύλο η σειρήνα Λευκασία βρήκε εδώ στον ύφαλο την ηρεμία της. Αυτή λοιπόν είναι η Λεύκα, η χαρακτηριζόμενη μαργαριτάρι της Απουλίας. Λέγεται ότι η Βασιλική της Παναγίας, που είναι εδώ δίπλα στον Φάρο, χτίστηκε πάνω σε προϋπάρχοντα αρχαίο ναό της *Minerva* (θεά Αθηνά). Τον παγανιστικό αυτό ναό εκχριστιάνισε ο Άγιος Πέτρος κατά το πέρασμά του στην Ιταλία και η Λεύκα έγινε *santa Maria di leuca*, πόρτα του παραδείσου για τους χριστιανούς, το τέλος της γης, *-de finibus terrae* για τους Ρωμαίους. Μαγεμένοι από το φως του τόπου και από το απέραντο γαλάζιο της θάλασσας, από όπου οι Σειρήνες μάταια προσπάθησαν να κρατήσουν εκεί τον Οδυσσέα με το ελκυστικό τραγούδι τους, πήραμε το δρόμο για την άλλη πόλη του προορισμού μας, το Lecce.

LECCE

Το Λέτσε είναι ένα από τα ωραιότερα μέρη, το χαρακτηριζόμενο και "Φλωρεντία του Νότου". Εδώ κυριαρχεί το ΜΠΑΡΟΚ, ένα καλοδουλεμένο και μοναδικό στυλ, που βλέπει κανείς πάνω στις περίτεχνες προσόψεις των κτηρίων, των κατασκευασμένων από τον ασβεστόλιθο της περιοχής, την υπόλευκη γνωστή μαλακή και εύκολα λαξεύσιμη πέτρα του Λέτσε. Η είσοδος των μελών μας, υπό τις οδηγίες των συνοδών μας, έγινε από τη θριαμβική αψιδωτή πύλη *Porta di Napolí*, που αποτελούσε τμήμα των τειχών της πόλης, τα οποία σήμερα δε σώζονται. Επί της κυριαρχίας των Ρωμαίων (3ος π.Χ. αι.) έγιναν πολλές υποδομές. Από εδώ περνούσε η Αππία οδός, η οποία ξεκινούσε από τη Ρώμη και κατέληγε στο γειτονικό Μπρίντζι. Η διασωζόμενη εμβληματική στήλη στην κεντρική πλατεία του Λέτσε είναι μία από τις δύο ρωμαϊκές στήλες που σηματοδοτούσε το τέλος της Αππίας οδού, πριν επεκταθεί μέχρι το Μπρίντζι. Με την ενσωμάτωση στο Βασίλειο της Νάπολης, το Lecce γνώρισε μεγάλη

οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη. Αφού περάσαμε την πύλη αυτού του κάστρου, πήραμε τον δρόμο που οδηγεί στο ιστορικό κέντρο και το πρώτο αξιοθέατο που επισκεφθήκαμε ήταν το εντυπωσιακό θέατρο ΠΟΛΥΤΕΑΜΑ (πολυθέαμα) ΓΚΡΕΚΟ, του 19ου αι., με πλούσια παράδοση στην όπερα, τις μουσικές συναυλίες και τον χορό. Διαθέτει εντυπωσιακό διάκοσμο, περίτεχνα θεωρεία και υπέροχες τοιχογραφίες στην οροφή. Στον ίδιο αυτό δρόμο είδαμε ένα ακόμα περίτεχνο κτήριο, αυτό της οικογένειας Φαλκονιέρι, το οποίο χρησιμοποιείται σήμερα ως ωδείο και διαθέτει εξαιρετική ακουστική. Σε λίγα λεπτά από το ωδείο φθάνοντας σε μια περικλειστη από τις τρεις πλευρές πλατεία αντικρίσαμε τον αριστουργηματικό καθεδρικό ναό και μπαρόκ στολίδι του Λέτσε, τη Βασιλική του Αγίου Ορόντσο (Οράτιου), τη Basilica di santa Croce. Ο Άγιος είναι ο προστάτης της πόλης.

Το Μπαρόκ Λέτσε, που κυριαρχεί στο ιστορικό κέντρο, είναι ξεχωριστό, λόγω της μαλακής πέτρας της περιοχής. Οι καλλιτέχνες μπορούσαν εύκολα να τη σκαλίσουν, δημιουργώντας περίτεχνα σχέδια. Δίπλα ακριβώς από τον ναό και εσωτερικά της πλατείας, υπάρχει το πολιτιστικό κέντρο, το ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ. Εδώ στεγάζεται και το Επισκοπικό Μουσείο. Ένα άλλο αξιοθέατο που επισκεφθήκαμε ήταν ο ναός της Αγ. Ειρήνης ή ναός της ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ του Λέτσε. Κάθε Κυριακή εδώ, μετά τη λειτουργία, δίνεται το ΓΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ. Στρώνονται τραπέζια μέσα στον ναό για να συμπάγουν οι πιστοί, να γίνουν δηλ. ΟΜΟΤΡΑΠΕΖΟΙ, γιατί θεωρούν ότι με αυτόν τον τρόπο μοιράζεται η αγάπη. Μετά την Αγία Ειρήνη κατευθυνθήκαμε στην κεντρική πλατεία της πόλης, την Piazza Sant Oronzo, που πήρε το όνομα του πολιούχου της πόλης, ενώ ο ναός δεν βρίσκεται εδώ. Η πλατεία αποτελεί το κεντρικότερο σημείο της πόλης. Εδώ είδαμε ενδιαφέροντα κτήρια και βέβαια το περίφημο ρωμαϊκό αμφιθέατρο, ένα από τα καλύτερα που υπάρχουν σήμερα στον Νότο. Πρέπει να αναφερθεί ακόμα και η χαρακτηριστική τέχνη του Λέτσε της κατασκευής μακετών από συμπιεσμένο χαρτί. Μικρά τέτοια εργαστήρια χειροτεχνίας υπάρχουν ακόμα στην πόλη.

Αφού απολαύσαμε το μπαρόκ κόσμημα της πόλης, επιστρέψαμε στο ξενοδοχείο μας, έπειτα από μια γεμάτη ημέρα. Ήταν το τελευταίο βράδυ της παραμονής μας στο ξενοδοχείο και ήρθαν εδώ για αποχαιρετισμό τα μέλη του πολιτιστικού συλλόγου της Σερνατίας, χαρίζοντάς μας μια αξέχαστη ψυχαγωγική βραδιά. Ο αγαπητός πρόεδρος, ο Giorgio, συνοδευόμενος από άλλον οργανοπαίκτη στο ντέφι και δύο καταπληκτικές χορεύτριες, μας τραγούδησαν στη Γκρίκο γλώσσα και μας παρέσυραν στους ρυθμούς της Ταραντέλας. Στο τέλος της βραδιάς εκφράστηκαν αλληλοευχαριστίες και υπόσχεση για μνήμη του έργου αυτών των ανθρώπων, που διατηρούν ζωντανή τη γλώσσα και την παράδοση. Δόθηκε ακόμα υπόσχεση ανάληψης πρωτοβουλιών και δράσεων από την φιλόλογο καθηγήτρια Ελληνικού Πανεπιστημίου κ. Γεωργία Ρογάρη, η οποία μας συνόδευε στην εκδρομή. Τα μέλη του πολιτιστικού συλλόγου "CHORA MA" (Χώρα Μα) μας καληνύχτισαν με το Γκραικάνικο τραγούδι "Καληνύφτα" με τη συνοδεία όλης της ομάδας μας. Όλος ο πλούτος της εκδρομής ήταν εκείνες οι στιγμές, οι οποίες θα μείνουν αξέχαστες. Την επομένη και τελευταία ημέρα παραμονής μας στην Ιταλία επισκεφθήκαμε δύο ακόμα προορισμούς μας, με πρώτον αυτόν του Τάραντα.

TARANTAS

Ο Τάραντας, Δωρική αποικία των Σπαρτιατών, ιδρύθηκε κατά τον 8ο π.Χ. αι. από τα νόθα κυρίως παιδιά, τα ονομαζόμενα "Παρθενία" από τους γάμους, που επέτρεψε το

κράτος, Σπαρτιατισσών γυναικών και περιοίκων ανδρών, λόγω λειψανδρίας από τους Μεσσηνιακούς πολέμους. Αργότερα όμως η πόλη τους εξόρισε. Σύμφωνα με τον μύθο η πόλη πήρε το όνομά της από τον μυθικό Τάραντα, γιο του Ποσειδώνα. Όταν ο Τάρας ναυάγησε στο ταξίδι του από το ακρωτήριο Ταίναρο μέχρι την Απουλία, ο Ποσειδώνας του έστειλε ένα δελφίни για να σωθεί. (Είναι γνωστός ο Τάραντας για τον μεγάλο αριθμό από θαλάσσια κήτη). Ο Τάραντας σύντομα εξελίχθηκε σε σημαντικό εμπορικό, οικονομικό και πνευματικό κέντρο και ανέδειξε στρατηγούς, πολιτικούς και φιλοσόφους. Στην πόλη κυριάρχησαν οι Ρωμαίοι. Η πόλη δέχτηκε διάφορες επιδρομές. Επί βυζαντινής αυτοκρατορίας έγινε προσπάθεια εκκαθάρισης της Αδριατικής από τους Σαρακηνούς και τερματίστηκε η πολιτική της πώλησης δούλων στην Ανατολή. Στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο το βασιλικό ναυτικό των βρετανών επέφερε σημαντικές ζημιές κατά τη λεγόμενη ναυμαχία του Τάραντα. Ο ναύσταθμος του Τάραντα είναι ο σημαντικότερος πολεμικός ναύσταθμος του ιταλικού Πολεμικού Ναυτικού, από την αρχαιότητα μέχρι τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Ο ναύσταθμος εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι σήμερα. Στην πόλη υπάρχει και το Μουσείο του Ναύτη. Φθάνοντας στον Τάραντα η πόλη σου αποπνέει μια παλιά αίγλη, δίνοντας την αίσθηση μιας πόλης αρχοντικής. Θέλοντας να ανακαλύψουμε τη γοητεία και την ιστορία αυτής της πόλης ξεκινήσαμε την περιήγησή μας από την πλατεία του Κάστρου (piazza Castello), και σε μικρή απόσταση από αυτό θαυμάσαμε τους δύο δωρικούς κίονες τού ναού του Ποσειδώνα (8ου π.Χ. αι.), που στέκουν λιτοί και στιβαροί, απομεινάρια μιας άλλης εποχής. Στον ελεύθερο χρόνο μας περιηγηθήκαμε στην πόλη έξω από τα τείχη. Εντυπωσιαστήκαμε από το άγαλμα, ένα σύμπλεγμα ανδρών, το αφιερωμένο στον Άγνωστο στρατιώτη και από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης, το οποίο θεωρείται από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μουσεία παγκοσμίως και περιλαμβάνει μοναδικά εκθέματα. Εδώ εκτίθενται αρχαιολογικά ευρήματα της πόλης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Απουλίας, από την παλαιολιθική περίοδο μέχρι και τις αρχές του Μεσαίωνα, με σπουδαιότερα "τις Αφροδίτες της Parabita", αγαλματίδια 20.000 χρόνων.

Από τις αξιολογότερες συλλογές του Μουσείου είναι "ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΤΟΥ ΤΑΡΑΝΤΑ" χρυσά αντικείμενα από την αρχαϊκή περίοδο μέχρι και τους βυζαντινούς χρόνους. Άλλες αίθουσες αφιερώνονται στα κεραμικά που προέρχονται από τη νεκρόπολη. Από τις αρχαϊκές νεκροπόλεις προέρχονται "ΤΑ ΡΟΖ ΠΗΛΙΝΑ ΑΓΓΕΙΑ" με μαύρες μορφές και παραστάσεις από την ελληνική μυθολογία. Σημαντικά είναι ακόμα τα μαρμάρινα γλυπτά του Μουσείου, με σπουδαιότερη την ομάδα γλυπτών "ΟΡΦΕΑΣ ΚΑΙ ΣΕΙΡΗΝΕΣ".

Πεζοπορώντας στην παραλιακή λεωφόρο της πόλης, θαυμάσαμε τα πανέμορφα αρχοντικά κτήρια που υπάρχουν ακόμα και μεταφέρουν τις ιστορικές μνήμες, όπως το palazzo del Governo, ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος. Ο χρόνος μας τελείωσε και αποχωρήσαμε από τον Τάραντα με ένα συναίσθημα οικειότητας με τον τόπο, γεμάτοι θαυμασμό για τους αρχαίους προγόνους μας για τα όσα δημιούργησαν εδώ και περήφανοι για την ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ του ελληνικού πολιτισμού. Η επόμενη και τελευταία επίσκεψη μετά τον Τάραντα ήταν στο Αλμπερομπέλλο.

ΑΛΜΠΕΡΟΜΠΕΛΛΟ

Το Αλμπερομπέλλο σημαίνει "το όμορφο δένδρο" και είναι ένας τόπος παραμυθένιος. Το χωριό έχει μια μοναδική και πρωτότυπη αρχιτεκτονική. Τα κατάλευκα σπίτια έχουν για στέγη κωνικούς γκρίζους τρούλλους. Η ιστορία των trulli φαίνεται να έχει την αρχή της στον 15ο αι μ.Χ., όταν αγρότες ή εργάτες γης κατασκεύαζαν τέτοιου είδους κτίσματα στην κοιλάδα της Ίτρια. Η περιοχή αυτής της κοιλάδας είναι το μοναδικό αστικό περιβάλλον, στο οποίο συναντάμε αυτήν την αγροτική αρχιτεκτονική, που θυμίζει πρωτόγονες καλύβες της προϊστορικής περιόδου. Είναι κατασκευασμένες από ασβεστόλιθο, με την τεχνική της ξερολιθιάς, χωρίς δομικό συνδετικό υλικό. Αρχικά χρησίμευαν ως προσωρινές κατοικίες των αγροτών ή ως αποθήκες και αργότερα εξελίχθηκαν σε μόνιμες κατοικίες. Οι κωνικές στέγες φέρουν πάνω τους λευκά σύμβολα, είτε επαγγελματικά, είτε θρησκευτικά, είτε ιδεολογικά, ενώ η κορυφή του κώνου ήταν χαρακτηριστική του κάθε τεχνίτη και λειτουργούσε σαν η υπογραφή του.

Υπέροχο παρατηρητήριο με απεριόριστη θέα προς τους τρούλλους αποτελεί η μικρή λευκή εκκλησία santa Lucia.

Αφού γευτήκαμε τις τοπικές σπεσιαλιτέ και προμηθευτήκαμε με σουβενίρ της πόλης, αποχωρήσαμε για το λιμάνι του Μπρίντζι και το ταξίδι της επιστροφής. Φύγαμε γεμάτοι εικόνες, γνώσεις και εμπειρίες σαν τον μυθικό Οδυσσέα "ος πολλών ανθρώπων ίδεν άστεα και νόον έγνω" (πολλών ανθρώπων είδε τις πολιτείες και γνώρισε τις βουλές τους).

Κλείνοντας στην ψυχή μας τα συναισθήματα και τις μνήμες από τις επισκέψεις μας στα μέρη της Μεγάλης Ελλάδας, όπου μετανάστευσαν, ρίζωσαν και δημιούργησαν πολιτισμό οι πρόγονοι μας, μεταφέροντας εκεί το ελληνικό ΟΥΜΑΝΙΣΤΙΚΟ πνεύμα, ας σιγοτραγουδήσουμε νοερά μαζί με τους ανθρώπους του συλλόγου "CHORA MA" το γκραινικό τραγούδι "Άνδρα μου πάει" (τραγούδι θλιβερό για τη μετανάστευση των ανδρών της περιοχής για εργασία στα ορυχεία της Γερμανίας):

Γκραινικό ιδίωμα

Τέλω να μπριατζιεφτώ
να μη πενσέφσω
να κλαύσω τσαι
να γελάσω τέλω
άρτε βράι
Να μαλι 'αράτζια
έβο ε'να κανταλίσω
στο φέγγο ε' να
φωνάτσω ο
άντρα μου πάει,
ο άντρα μου πάει,
ο άντρα μου πάει!

Μετάφραση

Θέλω να μεθύσω
για να μη σκέφτομαι
να κλάψω και
να γελάσω θέλω
τούτο το βράδυ.
Με πολλή οργή
να τραγουδήσω
στο φεγγάρι να
φωνάξω
ο άντρας μου πάει,
ο άντρας μου πάει,
ο άντρας μου πάει!